

Projekat finansira
Evropska unija

Uprkos tome što je centralni dio izvršne vlasti, kreiranje politika je često podcijenjeno i pogrešno shvaćeno. Javna politika reguliše vrstu i nivo usluga koje će se pružiti stanovnicima, utiče na dešavanja koja se dešavaju u zajednici i oblikuje budućnost demokratskih promjena. Međutim, da bi se odgovorilo na izazove koji se javljaju u upravljanju i predstavljanju, odnosi vlade i građana moraju biti ojačani. Procedure odlučivanja u Bosni i Hercegovini (BiH) su višestepene i neefikasne, jer etnički zasnovane političke stranke imaju visok nivo kontrole nad odlučivanjem i medijima na lokalnom nivou, dok se prava manjina i dalje krše. Nadalje, organizacije civilnog društva (OCD), pored svoje aktivne uloge u premošćivanju jaza između vlasti i građana, često ostaju zanemarene. Identificiranjem snaga i izazova za lokalnu demokratiju, uključujući prakse zasnovane na dokazima i provođenje dogovorenih reformi, BiH može nastaviti i poboljšati saradnju između lokalnih vlasti sa onima u Evropskoj uniji (EU) i Zapadnom Balkanu.

Percepcija OCD-a o procesu donošenja odluka u BiH

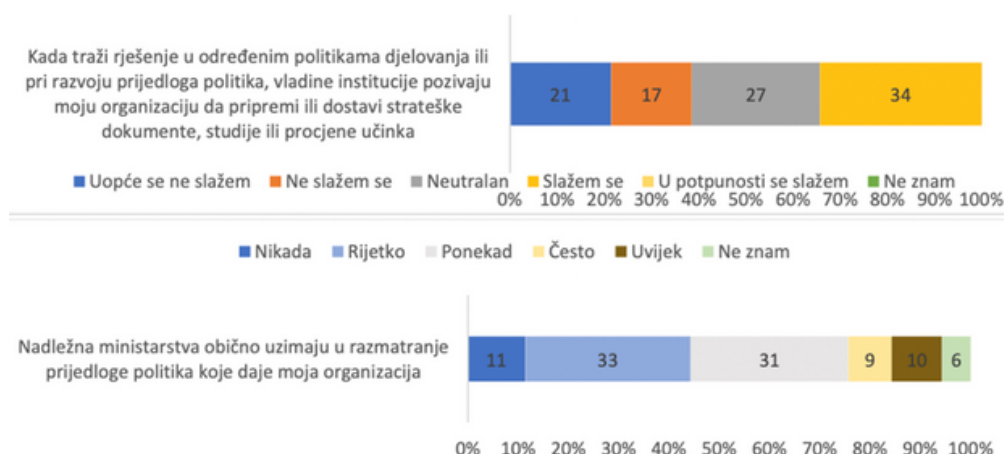
Prema rezultatima [Državnog PAR Monitora 2019/2020](#), percepcija civilnog društva u BiH o transparentnosti donošenja odluka od strane vlasti ostaje na niskom nivou. Nadalje, rezultati istraživanja pokazuju da se samo oko 12% anketiranih OCD-a slaže da postoji direktna veza između plana rada vlade i stvarnog razvoja u određenim oblastima politike, što je blagi porast u odnosu na prethodni izvještaj kada je iznosio 9%. Međutim, kada su u pitanju prioriteta za pristupanje EU, samo 8% anketiranih OCD-a se slaže da su prioriteta EU na odgovarajući način integrisani u vladine planove, što je 4% manje u odnosu na posljednje mjerenje.

Kapacitet OCD-a da dopru do najmarginalizovanijih grupa u društvu je važan zbog njihove sposobnosti da pruže priliku ovim grupama da unaprijede svoje interese i izraze svoje brige.

POLICY BRIEF

Međutim, moć OCD-a ostaje ograničena, [prvenstveno zbog neravnomjerne distribucije širom zemlje i ekstremnog oslanjanja na strane donatore](#). Najnoviji Državni PAR Monitor za BiH analizirao je percepciju OCD-a o njihovoj uključenosti u procese javnih politika, a 34% anketiranih OCD-a u BiH potvrđuje da ih vladine institucije pozivaju da pripreme ili dostave političke dokumente, studije ili procjene utjecaja, kada se bave političkim problemima. Štaviše, 54% OCD-a se slažu da predstavnici relevantnih vladinih institucija učestvuju u događajima koje organizuju OCD-a radi promocije proizvoda politike.

Ipak, nalazi OCD-a zasnovani na dokazima povremeno se pripisuju u strateškim i političkim dokumentima. Ove reference obično spadaju u tri oblasti politike na kojima aktivno radi najveći broj identificiranih organizacija civilnog društva u BiH: antikorupcija, antidiskriminacija i politika okoliša. Tri od osam ispitanih strategija u Izvještaju PAR Monitora sadrže upućivanje na nalaze OCD-a. Međutim, samo 19% ispitanika smatra da nadležna ministarstva razmatraju i prihvataju njihove prijedloge politike.

Grafikon 1 & 2: Percepcija OCD-a o vladinom pristupu u traženju ekspertize od OCD-a za određene politike djelovanja[1]

OCD mogu uticati na političke procese praćenjem vladinih politika i pozivanjem države na odgovornost prema građanima. Da bi to efikasno uradile, OCD moraju da saraduju sa javnim vlastima u sprovođenju konkretnih planova djelovanja, kao i da ih lobiraju da donesu zakone koji odražavaju interese civilnog društva. Think tankovi, nezavisni instituti i druge OCD često stvaraju nalaze zasnovane na dokazima koji bi mogli procijeniti stvarne potrebe i interese društva. Štaviše, kada ih usvoji vlada i unesu u političke dokumente, ovi nalazi mogu osigurati jednaku zastupljenost svih društvenih grupa.

[1] Napomena: Rezultati se zaokružuju na najbliži cijeli broj. Zbog zaokruživanja, zbir postotaka ne mora uvijek iznositi 100%.

Izgradnja kapaciteta za odlučivanje

Jačanje odnosa između vlasti i građana u BiH je potrebno kako bi se poboljšao kvalitet politike i integrirao doprinos javnosti u proces kreiranja politika. Osiguravanje profesionalne i depolitizirane državne službe sa koordiniranim pristupom kreiranju politika u BiH na razini cijele zemlje je suštinski korak ka reformi javne uprave i poboljšanju njenog ukupnog funkcionisanja. Regulatorni okvir i metodologija za razvoj centralne i sektorske politike, praćenje i budžetiranje na svim nivoima moraju biti usklađeni kako bi se osigurao efikasan pristup kreiranju politike. Država treba da razvije alate i poboljša svoje kapacitete za evaluaciju.

OCD su partneri u procesu donošenja odluka zbog dokazanog pozitivnog utjecaja na procese demokratizacije na lokalnom nivou. Često uživaju veći nivo povjerenja građana zbog kontinuiranog bavljenja problemima marginaliziranih grupa i njihove uloge zagovornika jednake zastupljenosti svih društvenih grupa. Iz tog razloga, njihova stručnost i izvještaji su relevantni za procjenu situacije i mogu doprinijeti ciljanijem donošenju odluka zasnovanim na dokazima. Efikasan proces kreiranja politike će uzeti u obzir sva relevantna gledišta i osigurati da prava pojedinaca budu zaštićena.

Na kraju, vlade širom zemalja Zapadnog Balkana trebale bi da teže efikasnijoj regionalnoj saradnji kako bi razmijenile dobre prakse i iskustva među zemljama. Uprkos određenom napretku u procesu konsultacija, pristup kreiranju politike mora osigurati veću inkluzivnost za sve društvene nivoe kako bi slijedili jednaku i kontinuiranu praksu postizanja zastupljenosti svih građana.

Ovaj dokument je izrađen uz finansijsku podršku Evropske unije. Njegov sadržaj je isključiva odgovornost Vanjskopolitičke inicijative BH (VPI BH) i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

Za više informacija posjetite:

www.par-monitor.org